

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 24S/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6020200089
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Novotná
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6020200089.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako správny súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Novotnej a členiek senátu JUDr. Drahomíry Mikulajovej a JUDr. Silvie Zdráhalovej Rúfusovej v právnej veci žalobcu U. H., nar. X.X.XXXX, trvale bytom ul. H. č. XX/XX, XXX XX Z. Baňa proti žalovanému Centrum právnej pomoci, Račianska 1523/71, 810 05 Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. KaZH/2906/2020, č. KaZH/2907/2020, č. KaZH/2904/2020 a č. KaZH/2909/2020 všetky zo dňa 9. januára 2020 takto

rozhodol:

Rozhodnutia Centra právnej pomoci, kancelária Žiar nad Hronom, ul. SNP 124, 965 01 Žiar nad Hronom č. KaZH/2906/2020, č. KaZH/2907/2020, č. KaZH/2904/2020 a č. KaZH/2909/2020 všetky zo dňa 9. januára 2020 z r u š u j e a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný je povinný v plnom rozsahu nahradiť žalobcovi dôvodne vynaložené trovy konania a zaplatiť ich v lehote 20 dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bude určená ich výška. Výška trov konania bude určená samostatným rozhodnutím, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Žalovaný rozhodnutím sp. zn. 11N5789/2017-KaZH zo dňa 20. apríla 2017 priznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci proti žalovanému Stavebné bytové družstvo o zaplatenie 20 000.-Sk s prísl., vec vedená na Okresnom súde Žiar nad Hronom sp. zn. 12Cb/153/2002 a to až do právoplatného skončenia veci. Rozhodnutie bolo vydané na základe žiadosti žalobcu doručenej žalovanému 13.3.2017. Žalobca bol súčasne poučený o. i. aj o tom, že má povinnosť Centru právnej pomoci písomne do 8 dní oznámiť zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku pre poskytovanie právnej pomoci a tiež, že má povinnosť poskytovať Centru a určenému advokátovi všetku potrebnú súčinnosť. Tiež bol poučený o dôvodoch odňatia právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z..

2. Žalovaný rozhodnutím č. sp.: KaZH/7209/2018 zo dňa 14. februára 2018 priznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci proti žalovanému Stavebné bytové družstvo o zaplatenie 337 951.-Sk, vec vedená na Okresnom súde Žiar nad Hronom sp. zn. 8Cb/395/2000 a to až do právoplatného skončenia veci. Rozhodnutie bolo vydané na základe žiadosti žalobcu doručenej žalovanému 21.7.2017. Žalobca bol súčasne poučený o. i. aj o tom, že má povinnosť Centru právnej pomoci písomne do 8 dní oznámiť zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku pre poskytovanie právnej pomoci a tiež, že má povinnosť poskytovať Centru a určenému advokátovi všetku potrebnú súčinnosť. Tiež bol poučený o dôvodoch odňatia právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z..

3. Žalovaný rozhodnutím č. sp.: KaZH/1410/2018 zo dňa 10. júla 2018 priznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 1Cob/182/2017-101 zo dňa 20.12.2017. Rozhodnutie bolo vydané na základe žiadosti žalobcu doručenej žalovanému 9. apríla 2018. Žalobca bol súčasne poučený o. i. aj o tom, že má povinnosť Centru právnej pomoci písomne do 8 dní oznámiť zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku pre poskytovanie právnej pomoci a tiež, že má povinnosť poskytovať Centru a určenému advokátovi všetku potrebnú súčinnosť. Tiež bol poučený o dôvodoch odňatia právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z..

4. Žalovaný rozhodnutím č. sp.: KaZH/7206/2018 zo dňa 14. februára 2018 priznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci proti žalovanému Stavebné bytové družstvo o zaplatenie 12 000.-Sk a prísl., vec vedená na Okresnom súde Žiar nad Hronom sp. zn. 12Cb/180/2002 a to až do právoplatného skončenia veci. Rozhodnutie bolo vydané na základe žiadosti žalobcu doručenej žalovanému 21.7.2017. Žalobca bol súčasne poučený o. i. aj o tom, že má povinnosť Centru právnej pomoci písomne do 8 dní oznámiť zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku pre poskytovanie právnej pomoci a tiež, že má povinnosť poskytovať Centru a určenému advokátovi všetku potrebnú súčinnosť. Tiež bol poučený o dôvodoch odňatia právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z..

5. Žalovanému bolo 6.11.2019 doručené oznámenie Stavebného bytového družstva, Pod Donátom 3, 965 01 Žiar nad Hronom o tom, že tento subjekt žalobcovi na základe čiastočného výsledku sporu vedeného pred Okresným súdom Žiar nad Hronom po sp. zn. 8Cb/359/2000 uhradil čiastku 49 750,40 Eur na bankový účet, ktorý mu bol oznámený na podklade / prostredníctvom právneho zástupcu žalobcu a to 16.10.2019, pričom k oznámeniu bol pripojený aj detail obratu na účte vedenom v Slovenskej sporiteľni.

6. Žalovaný výzvou zo dňa 8.11.2019 vyzval žalobcu, aby za účelom prehodnotenia jeho príjmovej situácie doplnil 1/ vyjadrenie k podnetu Stavebného bytového družstva Žiar nad Hronom, 2/ výpisy pohybov na bankovom účte konkrétneho čísla vedeného vo FIO banke za rok 2019. Žalovaný vo výzve vymenoval rozhodnutia žalovaného zo dňa 14.2.2018, 29.3.2018, 9.4.2018, 10.7.2018, 29.3.2019 a 24.6.2019 s tým, že týmito rozhodnutiami v spojení s ďalšími rozhodnutiami bol žalobcovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a bol mu určený advokát. Ďalej vo výzve uviedol, že : „16.1.2019 bol Centru doručený podnet Stavebného bytového družstva, Žiar nad Hronom, z ktorého vyplýva, že sa Vám podstatným spôsobom zmenila finančná situácia, nakoľko Vám na základe doterajšieho priebežného výsledku súdneho konania vedeného Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/359/2000 Stavebné bytové družstvo Žiar nad Hronom vyplatilo sumu vo výške 49 750,40 Eur“. Žalovaný ďalej vo výzve odcitoval znenie § 6 ods. 2, § 13 ods. 1, 3, § 14 ods. 1 písm. b), d), e) a § 14a zákona č. 427/2005 Z. z.. Žalobca na základe tejto výzvy zaslal vyjadrenie k podnetu Stavebného bytového družstva v Žiari nad Hronom a to, že finančná situácia žalobcu sa na základe priebežného výsledku súdneho konania vedeného na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/359/2000 vôbec nezmenila v takom význame, aby to malo reálny vplyv na žalobcovo oprávnenie žiadať a prijímať podľa zákona č. 327/2005 Z. z. už priznanú alebo aj ďalšiu požiadavku na poskytnutie právnej pomoci. Ďalej, že výpis z predmetného účtu nemôže poskytnúť, pretože nemá k tomuto účtu žiadne oprávnenie. Svoje vyjadrenie uzavrel tým, že ak by u neho nastala zmena skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci, tak by to žalovanému písomne oznámil v lehote 8 dní od vzniku takej zmeny.

Administratívne rozhodnutia

7. Žalovaný napadnutými rozhodnutiami č. KaZH/2906/2020, č. KaZH/2907/2020, č. KaZH/2904/2020 a č. KaZH/2909/2020 rozhodol tak, že odňal poskytovanie právnej pomoci žalobcovi, ktorá mu bola priznaná rozhodnutiami uvedenými v bode 1. až 4. tohto rozsudku. Rozhodnutia zhodne odôvodnil tým, že žalovanému bol vo veci správnej žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy v konaní vedenom pred Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/96/2018. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovanému bol 16.10.2019 doručený podnet na prešetrenie príjmovej - majetkovej situácie žalobcu, z ktorého je zrejmé, že na základe priebežného výsledku jedného zo súdnych konaní, v ktorom sa žalobcovi poskytuje právna pomoc, bola na bankový účet určený žalobcom

dňa 6.9.2019 protistranou v spore poukázaná suma v vo výške 49 750,40 Eur. Túto skutočnosť žalobca neoznámil aj napriek povinnosti uvedenej v § 13 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.. Ďalej, že žalobca žalovanému doručil odpoveď v ktorej nijako nepoprel, že jej boli tieto finančné prostriedky zaplatené, avšak uviedol, že finančná situácia sa mu v tom vôbec nezmenila, aby to malo reálny vplyv na jeho oprávnenie domáhať sa právnej pomoci od Centra a zároveň, že k bankovému účtu, na ktorý boli finančné prostriedky poukázané, nemá žiadne oprávnenie. Žalovaný ďalej v odôvodnení uviedol, že má preto jednoznačne preukázané, že v priebehu poskytovania právnej pomoci sa zistilo, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi, nakoľko disponuje finančnými prostriedkami (vo výške viac ako 3násobku priemernej hrubej ročnej mzdy v slovenskom národnom hospodárstve), ktorými si môže zabezpečiť využívanie právnych služieb komerčného charakteru. Ďalšie poskytovanie právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. žalovaný preto nepovažuje za primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Žalobné body

8. Žalobca sa žalobami podanými v zákonom stanovenej lehote domáhal preskúmania a následného zrušenia napadnutého rozhodnutia z nasledovných rovnakých dôvodov:

9. Žalobca namietal, že neexistujú dôvody, na ktorých bolo založené napadnuté rozhodnutie. Tak, ako boli uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, sa nezakladajú na pravde, sú nepresné a zavádzajúce.

10. Žalobca namietal, že neexistujú dôkazy, o ktoré by bolo možné oprieť napadnuté rozhodnutie. Tvrdenie žalovaného, že žalobca nijak nepoprel, že mu boli zaplatené finančné prostriedky, je iba výkladom vyjadrenia žalobcu.

11. Žalobca namietal, že žalovaný v rozhodnutí uviedol, že mu bol doručený podnet na prešetrovanie príjmov žalobcu, avšak tento podnet žalobcovi nedoručil, preto sa k nemu konkrétne vyjadriť nemohol a považuje ho za vymyslený.

12. Žalobca namietal, že žalovaný mu vo výzve zo dňa 8.11.2019 určil 8-dňovú lehotu na písomné vyjadrenie, pričom podľa § 10 ods. 1 zákona lehota nesmie byť kratšia ako 10 dní, a preto bol postup žalovaného nezákonný.

13. Žalobca namietal, že žalovanému odpovedal na jeho výzvu v súlade s tým, ako bola táto výzva formulovaná. Z vyjadrenia žalobcu nemožno vyvodiť záver, že priznal, resp. nepoprel prijatie sumy uvedenej vo výzve. Žalovaný sa žalobcu nespýtal, či prijal finančné prostriedky. Vyjadrenie žalobcu bolo poskytnuté k tomu, čo bolo vo výzve formulované. Dôvody rozhodnutia, o ktoré bolo opreté, sú prakticky neskutočné a neexistujú.

14. Žalobca ďalej v žalobe uviedol, že finančné prostriedky, ktoré žalovaný uviedol v odôvodnení rozhodnutia, neprijal a ani protistrane v konaní vedenom proti Stavebnému bytovému družstvu, so sídlom v Žiari nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/359/2000 žiadny bankový účet osobne neoznámil.

15. Žalobca ďalej namietal, že žalovaný nezobral do úvahy vyjadrenie žalobcu, v ktorom zdôraznil, že nenastala reálna zmena skutočností, rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci od žalovaného. Žalovaný postupoval v rozpore s § 3 Správneho poriadku, nakoľko podľa odseku 4 tohto ustanovenia rozhodnutie správneho orgánu musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci, čo naplnené nebolo. Pokiaľ žalovaný žiadal od žalobcu predloženie dokumentov, ktoré objektívne predložiť nemôže, tak požadoval od žalobcu nespĺniteľné požiadavky. Namietal, že skutkové zistenie žalovaného o tom, že žalobca sa nenachádza v materiálnej núdzi, keďže disponuje finančnými prostriedkami, ktorými si môže zabezpečiť využívanie právnych služieb komerčného charakteru, je nepravdivé a nedôvodné. Žalovaný porušil zásady správneho konania podľa Správneho poriadku a aj podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci, a preto vydal nezákonné rozhodnutia. Žalobca tiež zdôraznil, že nemá právnické vzdelanie.

Vyjadrenie žalovaného

16. Žalovaný vo vyjadreniach k žalobám uviedol, že žiadateľ musí pre poskytovanie nároku na priznanie právnej pomoci spĺňať zákonom stanovené podmienky, medzi ktoré patrí aj podmienka stavu materiálnej núdze. Žalobca bol vyzvaný na predloženie dokladov, na základe ktorých by žalovaný vedel vyhodnotiť majetkovú a príjmovú situáciu žalobcu. Lehota na vyjadrenie bola žalobcovi určená v súlade s ustanovením § 13 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.. Žalobca príjmy pre posudzované obdobie nepredložil, iba skonštatoval, že pohyb na danom účte nedokáže objektívne poskytnúť, pretože k nemu nemá oprávnenie. Bol však poučený, že ak potrebné informácie žalovanému nedoručí, a teda výzve nevyhoví, bude žalovaný oprávnený z tohto dôvodu poskytnutie právnej pomoci odňať. Žalobca požiadavku žalovaného nespĺnil a aj z tohto dôvodu mu bolo odňaté poskytovanie právnej pomoci.

17. Žalovaný ďalej vo vyjadrení poukázal na oznámenie od Stavebného bytového družstva, z ktorého vyplýva, že žalobca mnohonásobne prekračuje hranicu životného minima v posudzovanom období, kedy obdržal na účet uvedený vlastným právnym zástupcom sumu 49 750,49 Eur. Žalovaný dal žalobcovi možnosť túto skutočnosť vyvrátiť alebo potvrdiť, avšak tento tak neurobil. Žalobca mohol preukázať, že nemá k danému účtu prístup, a že nie je jeho vlastníkom, či disponentom. Namiesto toho iba konštatoval, že situácia sa nezmenila v takom význame, aby nemohol prijímať poskytovanie právnej pomoci od žalovaného, a teda ako osoba, ktorá sa nachádza v hmotnej núdzi. Tomu však odporuje fakt, že žalobcovi sa podstatne zmenila finančná situácia, pretože v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/359/2000 bola žalobcovi vyplatená suma 16.10.2019 vo výške 49 750,40 Eur. Teda bolo zistené, že žalobca nespĺňa podmienku materiálnej núdze. Príjem žalobcu teda prekračoval príjem, ktorý by bol v súlade s ust. § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime. Od 1.7.2018 predstavoval 1,4násobok sumy životného minima pre jednu fyzickú osobu sumu 287,10 Eur a 1,6násobok sumy životného minima pre jednu fyzickú osobu predstavoval sumu 328,12 Eur. Od 1.7.2019 predstavoval 1,4násobok sumy životného minima pre jednu fyzickú osobu sumu 294,28 Eur a 1,6násobok sumy životného minima pre jednu fyzickú osobu predstavoval sumu 336,32 Eur. Žalovaný konštatoval, že žalobca prestal spĺňať podmienku materiálnej núdze, pretože jeho príjem sa zmenil a nebol naďalej poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Jeho príjem presahoval 1,4násobok sumy životného minima a zároveň aj 1,6násobok sumy životného minima. Žalovaný poukázal na znenie § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 327/2005 Z. z., podľa ktorého je materiálnoú núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom. Žalovaný vo vyjadrení navrhol, aby správny súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Repliky žalobcu

18. Žalobca vo svojich vyjadreniach k vyjadreniam žalovaného zhodne uviedol, že žalobcovi nebolo doručený žiadny podnet, aby sa k nemu mohol vyjadriť detailne a vyjadrenie zodpovedalo tomu, aká nepresná, neúplná a nejasná otázka bola žalobcovi položená a takisto požiadavke, ktorú žalobca nemohol splniť. Pokiaľ žalobca poukazuje na dodržanie zákonnej 8-dňovej lehoty na vyjadrenie s poukazom na § 13 ods. 3 zákona, tak toto sa nevzťahuje na žalobcov prípad, pretože žalobca nemal aké skutočnosti preukazovať. Ale dokazovanie toho, že žalobca nie je vlastníkom účtu, resp. požiadavka na takéto dokazovanie je za hranicou únosnosti. Žalobca poukázal na to, že žalovanému oznámil, že predmetným účtom nedisponuje, pričom žalovaný sa s tým nijakým spôsobom nevysporiadal a túto informáciu nijako nevyhodnotil. Pokiaľ žalovaný vo vyjadrení uviedol, že žalobca mal možnosť preukázať, že nie je vlastníkom predmetného účtu, tak vo výzve nebola žiadna taká požiadavka, aby preukazoval, či je alebo nie je vlastníkom takéhoto účtu. Pokiaľ by sa žalovaný pýtal, či žalobca prijal finančné prostriedky v uvedenej sume, tak by sa k tomu vyjadril presne, zrejme tak, že osobne žiadne prostriedky neobdržal. Žalobca tiež tvrdil, že Stavebné bytové družstvo na podnet, ktorého konal žalovaný, je súkromnou osobou, jeho tvrdenie nemôže byť rozhodujúcim dôkazom, na základe ktorého bez riadneho preverenia veci možno prehodnotiť hmotnú situáciu žalobcu. Poukázal na to, že žalovaný vo vyjadrení odlišne od rozhodnutia uvádza, že účet na ktorý boli finančné prostriedky poskytnuté, bol uvedený vlastným právnym zástupcom žalobcu. Žalobca ďalej uviedol, že v súčasnosti má vedomosť o tom, že predmetná čiastka bola zaplatená na účet advokátskej kancelárie, ktorá ho v konaní 8Cb/359/2000 pred súdom zastupovala. K vyjadreniu predložil aj potvrdenie banky z 21.5.2020 od majiteľa účtu Adjuvante s.r.o. o úhrade na účet žalobcovho veriteľa a teda nie na účet žalobcu. Podľa žalobcu vymáhaná pohľadávka v konaní pred súdom sp. zn. 8Cb/359/2000 je právom, ktorým je oprávnený disponovať vlastníkom práva a to môže podliehať aj obchodnému tajomstvu. Ak žalovaný nepreveril detaily takéhoto disponovania, nie je oprávnený vyvodiť záver pre konečné

rozhodnutie. Pokiaľ žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že na bankový účet uvedený oprávnenou osobou bola poukázaná suma 49 750,40 Eur, tak je podstatné, kto bol touto oprávnenou osobou, keďže pohľadávka mohla byť aj predmetom postúpenia, kedy už by nebol ňou žalobca ale úplne iná osoba. Zdôraznil, že hmotná situácia žalobcu sa nezmenila, a preto nemohol porušiť povinnosť oznámiť zmeny. Žalovaný rozhodol skôr ako zistil skutočný stav veci. Čiastka 49 750,40 Eur a jej úhrada nezmenila finančnú situáciu žalobcu pre posudzovanie materiálnej núdze žalobcu, pretože prakticky až v marci 2020 znížila jeho dlhodobé záväzky založené pred mnohými rokmi, ktoré žalobca má voči svojim veriteľom. Podľa žalobcu pre posudzovanie schopnosti žiadateľa o právnu pomoc, hradiť si právnu pomoc zo svojho majetku je rozhodujúcim, či žiadateľ má fakticky tieto prostriedky na úhradu právnej pomoci a nie je podstatné, či má takéto prostriedky na ceste alebo „účtovný stav príjmu“, „fiktívny príjem“ a pod.. V žalobcovom prípade neexistoval takýto faktický stav, ako je uvedené v napadnutom rozhodnutí. Podstatný je skutkový stav v deň vydania napadnutého rozhodnutia, teda 9.1.2020, kedy žalobca na úhradu nákladov právnej pomoci finančné prostriedky k dispozícii nemal, nemal ich reálne ani 36 mesiacov pred dňom 9.1.2020 a ani v poslednom období až do dňa podania repliky. Žalobca na záver uviedol, že ak žalobcovi vznikli v predchádzajúcom období záväzky, tak tieto je povinný plniť prednostne, a teda keby aj finančné prostriedky prijal na svoj vlastný bankový účet pred dňom 6.11.2019, mal by prednostnú povinnosť uhrádzať svoje záväzky zo svojej dispozičnej sféry v poradí, ako tieto záväzky vznikali a nie ich používať na osobné potreby, čo by bola aj úhrada budúcich nákladov právnej pomoci v iných súdnych konaniach. Táto myšlienka bola v odpovedi na výzvu vyjadrená a boli zodpovedané otázky položené vo výzve. Žalobca uviedol, že 49 750,40 Eur nedostal na svoj účet, ale celá táto čiastka bola uhradená na účet žalobcovho veriteľa. Žalovaný preto vydal napadnuté rozhodnutie predčasne a bez spoľahlivo zisteného stavu veci.

Dôvody rozhodnutia, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov

19. Krajský súd v Banskej Bystrici ako správny súd vecne príslušný na konanie podľa § 10 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP) a miestne príslušný podľa § 13 ods. 3 SSP veci prejednal postupom podľa § 107 ods. 2 SSP bez nariadenia pojednávania. Uznesením 24S/33/2020-62 zo dňa 30. marca 2021 spojil veci pôvodne vedené po sp. zn. 24S/33/2020, 24S/34/2020, 24S/35/2020, 24S/36/2020 na spoločné konanie. Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli správneho súdu dňa 9. marca 2021 do 24. marca 2021. Rozsudok bol verejne vyhlásený 31. marca 2021, pričom z dôvodu neprítomnosti verejnosti aj účastníkov konania pri vyhlásení rozsudku bolo skrátené znenie rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu 31. marca 2021 po dobu 14 dní.

20. Podľa § 6 ods. 1, písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (1) Fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom.

21. Podľa § 7 ods. 2, písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. (2) Za príjem podľa tohto zákona sa považujú aj a) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, okrem prijatých náhrad škôd, náhrad nemajetkovej ujmy, plnenia z poistenia majetku a plnenia z poistenia zodpovednosti za škodu okrem platieb prijatých ako náhrada za stratu zdaniteľného príjmu,

22. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. (1) Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

23. Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z. (3) Oprávnená osoba je povinná na výzvu centra preukázať skutočnosť preukazujúcu trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do ôsmich dní odo

dňa doručenia výzvy, ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Vo výzve musí byť upozornená na následky podľa § 14 a 14a v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku.

24. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. (1) Na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

25. Podľa § 3 ods 1,2,4,5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok);
(1) Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

(2) Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

(4) Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmiernu vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

(5) Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

26. Podľa § 32 ods. 1) Správneho poriadku (1) Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

27. Podľa § 46 Správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

28. Predmetom súdneho prieskumu bola zákonnosť napadnutých rozhodnutí žalovaného o odňatí poskytovania právnej pomoci žalobcovi z dôvodu zmeny majetkových pomerov žalobcu, keď žalobca má majetok postačujúci na financovanie právneho zastúpenia. Správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov uplatnených v žalobách, ktorými žalobca určil rozsah a obsah súdneho prieskumu, nakoľko správny súd je týmito dôvodmi viazaný. Podľa § 134 ods. 1 SSP správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak. V preskúmaných veciach nebol naplnený žiadny z dôvodov uvedený v § 134 ods. 2 SSP, kedy správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby.

29. Správny súd o rovnakej žalobe žalobcu proti žalovanému s totožným predmetom konania už rozhodol vo veci 24S/27/2020, preto v zmysle § 140 SSP poukazuje na toto rozhodnutie a opakuje rovnaké dôvody, ktoré platia aj pre preskúmané veci.

30. Žalobca vo včas podaných žalobách uviedol v podstate dva dôvody nezákonnosti a to nezákonný postup a nedostatočne zistený skutočný stav.

31. Žalobná námietka nezákonného postupu stanovením 8-dňovej lehoty vo výzve žalovaného adresovanej žalobcovi nebola dôvodná. Žalovaný doručil výzvu na doplnenie dokladov za účelom prehodnotenia príjmovej situácie žalobcovi počas poskytovania právnej pomoci. Preveroval splnenie podmienok poskytovania právnej pomoci v priebehu jej poskytovania. Lehotu na vyjadrenie žalovaný vo výzve správne určil na základe a podľa § 13 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorého oprávnená osoba je povinná na výzvu Centra preukázať skutočnosti preukazujúce trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do 8-mich dní odo dňa doručenia výzvy, ak Centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Žalovaný vo výzve naplnil aj povinnosť podľa ďalšej vety tohto ustanovenia a to, že vo výzve musí byť upozornený účastník konania na následky podľa §14 a § 14a

zákona 327/2005 Z. z. pre prípad nepreukázania skutočností na trvanie nároku, keď tieto ustanovenia vo výzve odcitoval. Žalobca sa mylí, keď tvrdí, že bolo povinnosťou žalovaného postupovať podľa § 10 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že upravuje postup žalovaného pri odstraňovaní väd žiadosti. V predmetnom prípade ale nešlo o odstraňovanie väd žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, a preto požiadavka stanovenia 10-dňovej lehoty podľa § 10 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci nemá oporu v právnej úprave, ktorej aplikácie sa žalobca dožadoval.

32. Žalobca namietal, že rozhodnutia boli založené na neexistujúcich skutočnostiach, nakoľko zistenie žalovaného, že žalobca nepoprel príjem čiastky 49 750,40 Eur od protistrany v spore vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/359/2000, je len výkladom textu odpovede žalobcu. Faktom je, že žalobca sa vyhol priamej odpovedi vo svojej odpovedi žalovanému na jednoznačnú požiadavku žalovaného, aby sa vyjadril k skutočnosti, že protistrana v spore vyplatila časť žalobcom uplatňovanej pohľadávky, keď neuviedol ani to, že suma mu vyplatená bola a ani to, že suma mu vyplatená nebola. A ani túto dotazovanú skutočnosť nijakým spôsobom nespochybnil. Potom zistenie žalovaného, že túto skutočnosť nepoprel, je v súlade s obsahom odpovede žalobcu.

33. Žalobca v žalobách a aj v replikách zdôrazňoval, že žalovanému dal také odpovede, aké boli otázky. Správny súd z obsahu výzvy žalovaného zistil, že je z nej zrejmé, že žalovaný zisťoval, či u žalobcu došlo k zmene majetkových pomerov a z odpovede žalobcu je zrejmé, že sa priamej odpovedi na to, či prijal plnenie od protistrany v spore, vyhol, ani ho nepoprel, avšak k otázke, či došlo k zmene majetkových pomerov v dôsledku vyhratej a vyplatenej sumy v spore, vyhlásil, že na jeho strane nedošlo k zmene majetkových pomerov ohľadne jeho práva požadovať právnu pomoc. Žalobca správne namieta, že žalovaný sa týmto tvrdením žalobcu nezaoberal. Žalobca preto správne namieta, že rozhodnutie bolo vydané predčasne na základe nedostatočne zisteného skutočného stavu. Správne orgány sú povinné počas celého konania vykonávať všetky úkony v súlade so zásadami správneho konania obsiahnutými v § 3 Správneho poriadku. Bolo preto povinnosťou žalovaného, aby sa zaoberal predmetným tvrdením účastníka konania, poskytol mu potrebné poučenia o tom, že nestačí skutočnosti tvrdiť všeobecne, že je potrebné uviesť konkrétne skutkové tvrdenia, z ktorých vyplýva záver o tom, že majetkové pomery žalobcu sa nezmenili resp. že vymožená pohľadávka žalobcu nie je majetkom žalobcu, ktorým by si mohol zabezpečiť využívanie právnej pomoci, a tiež tieto tvrdenia preukázať, inak na ne nemožno prihliadať. Žalovaný na tieto svoje povinnosti rezignoval a tak rozhodol skôr, ako dostatočne zistil skutkový stav na to, aby vec mohol riadne právne posúdiť.

34. Žalobca v replikách podal vysvetlenia, ktoré ale neboli dostačujúce pre zistenie rozhodných skutočností a ani pre ich právne posúdenie. Žalobca sa pritom odvolával na zákaz uprednostnenia, teda zvýhodnenia iného veriteľa. Žalobca v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci neuviedol žiadne svoje záväzky. Žalobca v odpovedi na výzvu žalovaného k podanej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol, že má dlhy voči svojim dospelým deťom bez toho, aby uviedol výšku týchto záväzkov. Dlhy mali vzniknúť na základe poskytovania finančných prostriedkov na základné životné potreby a zdravotnú starostlivosť a tiež bývanie. Správny súd nie je súdom skutkovým. Vychádza zo skutkového stavu zisteného v administratívnom konaní, preto sa tvrdeniami žalobcu uvedenými v replike o tom, že jeho majetkové pomery sa nezmenili z dôvodu, že bolo jeho povinnosťou vyplatiť staršie záväzky, nemohol zaoberať. Bude úlohou administratívneho orgánu, aby v ďalšom konaní tieto skutočnosti, pokiaľ budú žalobcom preukázané právne posúdil a následne rozhodol.

35. Pre úplnosť je možné uviesť, že žalovaný vo svojich vyjadreniach k žalobám argumentoval tým, že príjmy žalobcu prekročili zákonom stanovený limit na to, aby bolo možné žalobcovi poskytovať právnu pomoc žalovaným. Napadnuté rozhodnutia ale nezaložili na tom, že žalobca prekračuje v stanovenom období stanovené príjmy, ale na tom, že žalobca má majetok, ktorý postačuje na úhradu nákladov na právne služby. Z obsahov správnych spisov vyplýva, že nebolo v konaniach zisťované, či čiastka vyplatená protistranou v spore, predstavuje pre žalobcu príjmy v zmysle § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, alebo išlo o príjmy, ktoré sa za príjem podľa tohto zákona nepovažujú, teda náhradu škody, a v takom prípade sa predmetná čiastka prijatá ako náhrada škody považuje len za majetok a posudzuje sa otázka, či ide o majetok, z ktorého možno zabezpečiť využívanie právnych služieb. Podstatné je, že napadnuté rozhodnutia boli založené na tom, že žalobca má takýto majetok. Správny súd z dôvodov uplatnených v žalobách skúmal zákonnosť rozhodnutí, ktoré boli založené na tom, že žalobca takýto majetok má.

36. Na základe uvedeného, správny súd po preskúmaní napadnutých rozhodnutí z dôvodov uplatnených v žalobách zistil, že napadnuté rozhodnutia neboli v súlade so zákonom, keďže boli založené na nedostatočne zistenom skutkovom stave, a preto napadnuté rozhodnutia podľa § 191 ods. 1, písm.

e) SSP zrušil a veci vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Bude úlohou žalovaného v ďalšom konaní žalobcovi poskytnúť potrebné poučenia o tom, že nestačí jeho všeobecné tvrdenie o tom, že majetkové pomery sa nezmenili na účely zákona o poskytovaní právnej pomoci, resp. účely prijímania takejto pomoci, ale je potrebné uviesť konkrétne skutočnosti, pre ktoré podľa žalobcu predmetná čiastka vo vyhratom spore nepredstavovala žalobcov majetok, ktorý by postačoval na úhradu využívania právnej pomoci žalobcom a zároveň tieto skutočnosti aj preukázať. Následne podľa výsledku zistených skutočností vec znovu právne posúdi a rozhodne o ďalšom postupe.

37. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v konaní plne úspešný, priznal úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť uplynutím lehoty 30 dní od doručenia rozsudku alebo podaním

kasačnej sťažnosti v tej istej lehote proti tomuto rozsudku. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech, pričom ju musí podať v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia. Kasačná sťažnosť sa podáva na tunajšom súde. Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený vyššie pod písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť: a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"), d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti. Kasačnú sťažnosť je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.